

Bartókon innen és túl

ZENEI PARAFRÁZISOK
BARTÓK BÉLA II. HEGEDŰVERSENYÉHEZ

Kosztándi Orsolya
Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola
Művészeti Kar
Tervezőgrafika MA
1. évfolyam

Gábor Imre Iván

Munkám során egyes - mára elkülönült - művészeti ágak összevonásával kísérleteztem. Bartók Béla II. hegedűversenyének vizuális megjelenítésében találkozok a zene, a grafikai ábrázolás, a tánc, valamint az építészet is. A hegedűverseny vizuális parafrázisának elkészítése során két dolog motivált: az egyik, hogy megtaláljam a kapcsolódási pontokat ezen művészeti ágak között, kihangsúlyozva ezáltal a közöttük felsejlő megannyi hasonlóságot, párhuzamot, kapcsolatot, interdiszciplinaritást; a másik pedig, hogy kísérletet tegyek szimultán folyamatok, egészen pontosan a zene, mint mozgásfolyamat egyidejű átfogalmazására, konkrét művek parafrázisára. Egy saját vizuális jelrendszert dolgoztam ki a zenei hangok átkódolására, melynek eredményeként megszületett alakzatokkal, kompozíciókkal azután szabadon játszottam.

A módszert illetően: egy olyan szabályrendszert alakítottam ki, amelyben a vonal a meghatározó elem, kiegészítve a ponttal, illetve különböző írásjelekkel, mértani alakzatokkal, hajlított ívekkel. A zene mindig egy bizonyos kezdőpontból indul ki, s minden hang egy, a ritmusérték által meghatározott hosszúságú vonalnak felel meg. Ha a dallam emelkedő, akkor a következő hang jobbra kanyarodik 90 °-kal, ha pedig ereszkedik, akkor ugyanekkora szögben balra veszi az irányt. Ha a dallam iránya nem változik, akkor a vonalak iránya sem, azonban az adott hang elkülönül az előzőtől, így tulajdonképpen szaggatott vonal jön létre. Mivel a zene is egyfajta nyelv, a különböző hosszúságú szüneteket írásjelekkel érzékeltettem.

A koncepcióm nem csupán a hegedűverseny egyes tételeinek, részleteinek vizualizálására, átkódolására korlátozódott: egy nagyon átfogó, egységes képet szerettem volna adni a műről, ami magába foglalja a múltat (a keletkezést, a szerző inspirációit), a jelent (a konkrét hegedűverseny egyes részleteit), illetve a jövőt (azokat a modern módszereket, melyeket a zeneszerző a komponálás során használt, s melyek előrevetítik a jövő modern zeneiséget (aranymetszés, dodekafónia, stb.)).

Az elkészített plakátsorozathoz egy installáció is tartozik, mely behatóan szemlélteti a mű felépítését, a Részeken keresztül az Egészét. Továbbá, a projekt végkifejleteként a jelrendszer által létrejött struktúrákat alaprajzként használtam fel, egy képzeletbeli Bartók-intézet látványtervének megalkotásához.

Technikai adatok: digitális grafika (színes print). Méret: 70x100 cm (7 db).